

Nr 7

Utlåtande i anledning av väckt motion om införande i hälsovårdsstadgan av viss föreskrift rörande yttertak till byggnad, som inrymmer boningsrum.

I en inom första kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 10, vilken behandlats av andra lagutskottet, har herr *Huss* hemställt, »att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om sådan ändring av hälsovårdsstadgan, att det uttryckligen föreskrives, att yttertak till byggnad, som inrymmer boningsrum, skall hava sådan täthet, att det icke genomsläpper fuktighet».

En redogörelse för de skäl motionären anfört till stöd för sin hemställan lämnas i det följande.

Gällande bestämmelser

De grundläggande bestämmelserna rörande den allmänna hälsovården finns i hälsovårdsstadgan den 19 juni 1919 och de med stöd av stadgan utfärdade lokala hälsovårdsordningarna. Regler i detta hänseende finns emellertid även i en mångfald andra författningar. Hälsovårdsstadgan har särskilda bestämmelser för stad (stadsplanelagt område) och särskilda för landsbygd. I fråga om sanitära förhållanden finns i hälsovårdsstadgans 8 § för städerna och 43 § för landsbygden bland annat dels allmänna föreskrifter om byggnad, som inrymmer boningsrum, dels bestämmelser om boningsrum och kök, avseende storlek, dagsbelysning, luftväxling, uppvärmning, skydd mot fuktighet, olägenheter från grunden och olägenheter från angränsande utrymmen, dels särskilda bestämmelser om biutrymmen och bekvämligheter, bostadsvård, trångboddhet och samlingslokaler.

Enligt de allmänna föreskrifterna skall byggnad, som inrymmer boningsrum, till alla sina delar vara så anordnad och inredd samt så underhållas och skötas, att sanitär olägenhet icke uppstår för dem, som uppehåller sig där. I fråga om skydd mot fuktighet i boningsrum stadgas allmänt att boningsrum skall vara så anordnat, att det bereder erforderligt skydd mot fuktighet. Vidare föreskrives att golv i boningsrum skall vara av lämpligt material och att golvet genom sin beskaffenhet och sitt läge i förhållande till markytan skall bereda erforderligt skydd mot olägenheter från grunden.

Motionen

I motionen uttalas, att det otvivelaktigt är en nackdel att kraven på de för allmänt begagnande avsedda delarna av en byggnad, vilka krav mången gång har betydelse för den allmänna hälsovården, icke är mera bestämt formulerade. Motionären anför vidare:

I särskilt ett avseende har det visat sig, att den mycket allmänt hållna formuleringen hos det nu berörda första momentet av 8 och 43 §§ försvårar uppfyllande av de krav, som i därefter följande delar av dessa paragrafer ställs på boningsrummen. Andra momentets fjärde stycke inleds med ett krav på att »boningsrum skall vara så anordnat, att det bereder erforderligt skydd mot fuktighet». Härmed har avsetts, att golv, väggar och tak skall vara fria från fuktighet. Men uppenbart är, att, särskilt när det gäller översta våningen eller våningarna, innertaken icke kan hållas fria från fuktighet, om yttertaket är så bristfälligt, att det regnar in på vinden.

En bestämmelse synes sålunda vara erforderlig, eventuellt i form av ett andra stycke till första momentet, som preciserar kravet på täthet hos yttertaket. Förslagsvis kunde bestämmelsen ha följande lydelse: »Yttertak till byggnad, som inrymmer boningsrum, skall hava sådan täthet, att det icke genomsläpper fuktighet.»

Mot införande av en sådan bestämmelse kan invändas, framhålls vidare i motionen, att det torde vara möjligt för hälsovårdsnämnderna att ge ett föreläggande om reparation av yttertak redan med den nuvarande lydelsen av första momentet i berörda paragrafer. Hälsovårdsnämnden i Malmö hade vid flera tillfällen gett förelägganden av denna innebörd, utan att dessa i något fall överklagats. Nämnden hade emellertid haft det intrycket, att det icke varit otänkbart, att ett överklagande åtminstone i vissa fall kunnat medföra upphävande av föreläggandet. Det vore nämligen inte uteslutet, att inregning på vinden ansetts böra kunna visas ha medfört fuktskador i underliggande våningar, innan man kunde tala om sanitär olägenhet för hyresgästerna. Den nuvarande bestämmelsen skulle alltså kunna tolkas så, att inregning finge tolereras, så länge dess verkan begränsades till fuktskador på vinden, och endast berättiga till föreläggande, när fuktskadorna trängt ner i våningarna. Motionären uttalar avslutningsvis att från förebyggande hälsovårdssynpunkt en sådan tingens ordning givetvis icke är acceptabel.

1948 års hälsovårdsstadgekommitté

För översyn av 1919 års hälsovårdsstadga och därmed sammanhängande spörsmål har den 8 oktober 1948 efter Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallats 1948 års hälsovårdsstadgekommitté. Kommittén framlade år 1953 ett betänkande med förslag till hälsovårdsstadga m. m. (SOU 1953:31). De av kommittén föreslagna bostadsbestämmelserna överensstämmer i de delar som här är av intresse praktiskt taget med de nu gällande. I betän-

kandet har det i motionen upptagna spörsmålet om införande i hälsovårdsstadgan av bestämmelse rörande tätheten hos yttertak till byggnad, som inrymmer boningsrum, icke särskilt behandlats. — Betänkandet har varit föremål för remissbehandling.

Utskottet

I motionen föreslås att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte an hålla om införande i hälsovårdsstadgan av föreskrift att yttertak till byggnad, som inrymmer boningsrum, skall ha sådan täthet, att det icke genomsläpper fuktighet.

Syftet med hälsovårdsstadgans bostadsbestämmelser är att garantera en viss godtagbar sanitär minimistandard på bostäder. För tillämpning av 1919 års hälsovårdsstadga är begreppet sanitär olägenhet grundläggande; förefintligheten härav anges ofta som en förutsättning för stadgans tillämpning eller ett ingripande från hälsovårdsnämnd.

Motionärens förslag aktualiserar de ur principiell synpunkt betydelsefulla frågorna om bibehållande av kravet på sanitär olägenhet för ett ingripande från hälsovårdsnämnd, om när sanitär olägenhet skall anses föreligga och om hur en avgränsning i fråga om möjligheterna att i hälsovårdens intresse ingripa på förevarande område bör ske. Ett ställnings tagande till dessa frågor skulle få betydelse långt över det i motionen berörda fallet. Utskottet är icke berett att nu taga ställning till nämnda spörsmål.

Som ovan i utlåtandet framhållits har det av 1948 års hälsovårdsstadge kommitté avgivna betänkandet varit föremål för remissbehandling. Enligt vad utskottet inhämtat avser man inom vederbörande departement att avvakta att ytterligare utredningar berörande hälsovårdslagstiftningen slutföres, innan man tager ställning till frågan om framläggande av förslag till ny hälsovårdsstadga. Med hänsyn till den principiella räckvidden hos de frågor, som aktualiserats genom motionen, och då hälsovårdsstadgans bostadsbestämmelser inom en snar framtid torde komma att bli föremål för övervägande i ett större sammanhang, kan utskottet icke tillstyrka förslaget om ändring av gällande bestämmelser i enlighet med vad i motionen föreslagits.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att förevarande motion, I: 10, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 29 februari 1956

På andra lagutskottets vägnar:

ELSA JOHANSSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Nils Elowsson, Axel E. Svensson, Huss, Mannerskantz, Grönkvist, Göran Karlsson, Nils Theodor Larsson* och fru Hamrin-Thorell;

från a n d r a kammaren: fru Johansson i Norrköping, herrar Nilsson i Göteborg, Hagård, fru Sandström, herrar Carlsson i Bakeröd*, Bengtsson i Varberg, Fredriksson och Königson.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.